



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IX. De Homicidio Proditorio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Jus declaratur potius, quam corrigatur ac mutetur: tum verò; quia, ad anterioris etiam liquidi Juris correctionem evitandam Proditionis nomen trahendum non est ad novam, & Gregorianæ Constitutionis publicatæ tempore vix notam & natam significationem, ut probè advertit Card. de Luca: qui, licet in criminoforum ad asyla se recipientium odium eorumque ex his exclusionem, Jura, cum possunt, latè accipi velit, Proditionis tamen nomine quasvis insidias in proximi necem structas comprehendentem significationem apertè rejecit, *Miscell. de Immunit. disc. 9. n. 6.*

119. Quintum & postremum, sive mox subiciendæ Necis Proditoriæ veræ explanationi adverstantes non ignobilium Juris Interpp. phrasès & auctoritas commo-
giùs excutientur infra n. 132.

ARTICULUS IX.

De Homicidio Proditorio.

SUMMARIUM.

- 120. Proditorium homicidium aliquando latè & improprie,
- 121. Aliquando proprie & strictè sumitur.
- 122. Solùm proprie sumptum privat Immunitate,
- 123. Spectatò Rescripto Clementis VIII.
- 124. S. Congregat. declarationibus,
- 125. Fine Constitutionis Gregorij XIV.
- 126. Praxi Tribunalium,
- 127. Et ratione naturæque Proditionis:
- 128. Cujus vera explicatio auctoritate DD. maximè,
- 129. Nominis etymologià & primavà significatione,

- 130. Divinarum Scripturarum exemplis,
- 131. Et utriusque Juris textibus confirmatur:
- 132. Vindicaturque auctoritas Clementis VIII.
- 133. Et Rescriptorum ac Judiciorum Apostolicorum,
- 134. Optimè interpretantium jus Ecclesiasticæ Immunitatis:
- 135. Quæ non gaudet occisor parentis, familiaris, socij &c.
- 136. Et inimici post seriam reconciliationem:
- 137. Et fere etiam, qui aliquem venenò necat.
- 138. Eà tamen gaudet occidens Clericum vel Religiosum,
- 139. Procurans abortum & partum exponens:
- 140. Uti & corivalem aliùmve amulù,
- 141. Inimicum in ipsius vel sua domo.
- 142. Familiarem, socium &c. in rixa vel ex impetu iræ,
- 143. Aliùmve in duello occidens.
- 144. Eà privatur Proditoriè occidens insidielem:
- 145. Non etiam fidelem ita vulnerans,
- 146. Vel in insidiarum ab alio structarum locum deducens.

P Roditorii homicidii species, seu 120, potius nominis acceptiones hodie duæ referuntur. Una larga & impropria: quæ Proditoriè occidisse dicitur, quicumque proximi, etiam sui inimici vitæ clandestinè ejus circumventionem vel occultâ machinatione quacunquè insidiatur, eumque nihil mali prævidentem; adeoque ad sui defensionem hîc & nunc impotentem, aggreditur & necat. Altera propria & stricta, quæ pro- 121, ximus amicus, aut etiam inimicus, non quibuscunquè, sed sub specie & velamine amicitia,

amicitiæ, societatis, fidelitatis, officii sive obsequii exhibendi dolosâ simulatione: vel nullius inimicitiae aut rancoris existentis, vel præcedentis per seriam reconciliationem & amicitiæ instaurationem sublatae, vel promissionis aut fidei de non offendendo datæ fiduciâ incautus, nihilque mali suspicans occiditur: quò modò Joab Princeps Exercitus David Abner, Principem militiae Israël, exhibendò officiosum amplexum, & Amasam Principem exercitus Juda, exosculandò &, *Salve mi frater* dicendò, interfecisse *Lib. 3. Reg. cap. 2. v. 28. & 32.* & à Flavio Lucanorum Principe, summam in fide ac societate constantiam præferente, Gracchus Romani exercitus Imperator idèmq; hospes, in insidias hostium deductus & obruncatus, à Livio *Hist. Rom. Decad. 3. Lib. 5. cap. 16.* perhibetur.

122. Quantumvis autem utròque modò sumpti homicidii Proditorii crimen, sicut atrocissimum, ita severissimâ animadversionis supplicii dignû, obnoxiumque sit, poenis tamen, & Ecclesiasticæ saltem immunitatis privatione, in ejus reos constitutâ, illos duntaxat, qui homicidium propriè & strictè dictâ prodicione commisissent, affici, sententia hodie omnino certa, & militantium pro ea DD. tot suffragiis roborata est; ut in dubium vocari sine temeritate amplius non possit, eorûque autoritate cuiuscûq; alteri prævalente oppressi famigerati duo, Urbis quondam, nunc Christiani Orbis totius JCT. Farinacius & Pignatellus novâ, quam ille *Erax. Criminal. q. 18. n. 76. iste Tom. 1. Consult. 48. n. 4.* secuti aliquando erant, desertâ, veterem verâmq; Proditoria necis explicationem sint amplexi: ille *Append. de Immunit. cap. 9. n. 143. iste Tomo 1. Consult. 175. n. 3. Tom. 2. Consult. 37. n. 8 & 20. Consult. 53. à n. 1. Tom. 9. Consult. 18. à n. 4. &c.* Ad eam autem

sententiam, & Proditoria necis acceptio- nem strictam latæ & impropria in præ- senti materia præferendam, ipsi aliq; DD. meritò permoti sunt

Primò *n. 112.* recitatò rescriptò A- postolicò, seu Brevi Clementis VIII. quò hic summus Pontifex necis, ex insidiis, nullò amicitiæ velamine tectis, illatæ reos Ecclesiasticâ immunitate ex Gregorii XIV. Constitutione gaudere, disertè ex- pressit.

Secundò *n. 113.* relatâ gemina ejus- dem sententiæ declaratione S. Congreg. *Super negotiis Episc. & Regular.* quæ insu- per homicidium, sine præcedentibus ini- micitiis commissum, Proditorium quoad immunitatem dici, ait *in una Consentina 8. April. 1603. & in alia 16. April. 1611.* Ab eadem S. Congreg. *in una Rhegiensî 12. Octobr. 1602. & in Una Boianensî 6. April. 1622.* disertè is vocatur *Proditor, qui aliquem, cui se tanquâ socium & ami- cum adjunxerat, in via, nullâ rixæ causâ interveniente, occidit, seu qui dolosè sub amicitiæ colore seducit, ut occidat.* Con- sentit S. Congreg. Immunit. *in Una Bene- ventana 8. Augusti 1637.* quâ in termi- nis asseritur, *ad probationem homicidij Proditorij requiri amicitiæ præceden- tem.* Accedit S. Congreg. Concilii *7. Decemb. 1622.*

Quæ SS. Congregationum, ad Gre- goriana Constitutionis, sensum & cau- larum Immunitatem spectantium deci- siones reddendas autoritate Apostolicâ institutarum, Responsa super eodem arti- culo sæpius, eodèmq; semper modò, nec rarò, Verbò cum Papa factò, reddita utique Juris instar custodienda sunt; eùm *arg. 5. Responsa 8. Inst. de J. N. G. & C.* legis autoritatem adstruentis Responsis Prudentum, quibus non minorem vim & autoritatem ex S. R. E. Cardinalibus, Jurium scientia rerûmq; usu Eminentis- simis, in-

Amis, instituta S. Congreg. habet, ut dictū
Proem. à n. 141. tum verò; quia unifor-
 mitas rescriptorum ac responforum, super
 eodem articulo eodem semper modo red-
 ditorum, inducit styllum seu praxin Cu-
 riæ Romanæ, Cynus in *l. 1. C. Quæ sit lon-
 ga Consuet.* Bartolus *ibid. in l. 2. n. 9.*
 Baldus in *l. fin. Sc.* stylus autem seu pra-
 xis Curie Jus facit, *arg. l. fin. cit. & c.*
Quàm gravi 6. de Crim. falsi. Anchoran.
Consil. 53. Suarez *Lib. 7. de LL. cap. 5. n.*
5. & Palao Tract. 3. disp. 3. p. 1. n. 3.

125. Tertio, ipso Constitutionis Grego-
 rianæ sine: qui fuit, ex dubio variæque
 interpretationi obnoxio Jure orta Eccle-
 siastica Jurisdictionis & Immunitatis gra-
 via præjudicia locorumque & personarum
 Ecclesiasticarum contemptum removere.
 Quem finem ut Papa obtineret, id, de quo
 agimus, homicidium non expressit verbis
 Juris antiqui, *Si quis per industriam occi-
 derit proximum suum & per insidias,* quo-
 rum obtentu & latiori acceptione Eccle-
 siastica immunitas lædebatur: sed his,
*Qui proditorie proximum suum occide-
 rint:* quibus in propria & Gregorii XIV.
 tempore Urbis & Orbis usu recepta signi-
 ficatione acceptis, non generaliter per in-
 sidiosam Industriam quamcunque, sed
 amicitia, fidei, officii, reconciliationis
 specie facta in proximi necem machinatio
 denotabatur & exaudiebatur. Ea autem
 verba in propria & ejus temporis usu tri-
 ta significatione accipienda, patet, cum;
 quia Papa Constitutionis suæ *Dilucidâ
 declaratione omnem dubitandis & perperam
 interpretandis occasionem submovere in-
 tendit:* quod verborum propria & com-
 muni usu receptâ (non uni alterive dun-
 taxat notâ novâque) significatione obti-
 netur: tum verò; quia Regulæ instar est,
 legum humanarum verba, cum possunt,
 secundum propriam & communi usu ap-
 probatam significationem exaudienda, &

*Inter 2. V. Sed neque, de Translat. Episc. l.
 Librorum 51. §. 4. & l. Non aliter 69. ff.
 de Legat. 3. Bartol. in l. Librorum cit. n. 10.
 Menoch Lib. 4. Præsumpt. 62. n. 33. &
 cit. Suarez Lib. 6. cap. 1. n. 8.*

Confirmantur ista; quia, si verbis,
*Qui proditorie proximum suum occide-
 rint,* non illi tantum veniunt, qui amicitia
 aliæ simili specie deceptum, sed quin-
 cunque ex insidiis occidunt, Papa à Pro-
 ditorie occidente perperam distinxisset,
 & tanquam diversorum homicidiorum
 reos retulisset Latrones publicos & Assa-
 sinii reos; cum proximum suum hi & illi
 ex insidiis aggrediantur; ac proinde ver-
 bis, *Qui proximum suum proditorie occi-
 derint,* in Neotericorum sensu acceptis,
 jam comprehendantur. Quod autem
 etiam ipsi in proximi necem ex insidiis
 machinentur, de Latronibus publicis pa-
 tet ex ipsis Gregorianæ Bullæ verbis, *Sed
 fuerint publici latrones, qui viatores ex
 insidiis aggrediuntur:* de Assassinis inde
 constat; quòd tales dicantur, qui ad in-
 sidias alicujus Christiani vitæ struendas,
 eumque nihil mali prævidentem occiden-
 dum, pretiò aliquem conducunt vel con-
 ducuntur, Farinac. *Prax. Crim. q. 127. n. 11.*
 & Gutierrez *Lib. 1. Practic. q. 7. à n. 2.*

126. Quartò, praxi Curiarum in eos dun-
 taxat, qui proximum amicitia specie de-
 ceptum occidunt, tanquam necis Proditore
 illatæ reos, procedentium juxta dedu-
 cta n. 114.

127. Quintò Ratione; quia homicidium
 verè Proditorium non datur sine vera
 Proditione: vera autem Proditio in ami-
 cum, socium, necessarium: vel sub ami-
 citia, societatis, officii, fidei de non offen-
 dendo data specie committitur; cum Pro-
 ditor propriè sit ac dicatur, qui unum
 actibus externis, aliud in corde gerit,
 Bartol. in *l. Perspicendum 11. §. Delin-
 quitur, ff. de Panis,* & sub sigmento ami-
 citia ali-

citiae aliquid adversus alium machinatur, Gigas de *Crimine lese Majest.* Lib. 3. q. 6. ut illi, *Qui ore suo benedicbant, corde vero suo maledicebant*: quibus Psalmi 61. v. 5. verbis & exemplo Judae, qui animo cum Judaeis, corpore & ore cum Christo Domino & Magistro suo, postea osculo tradito, fuit, Proditionem declarat Afflictus *Decis.* 365. an. 54. mores enim Proditoris sunt signa fidelitatis & amicitiae, suavia & dulcia verba proferre, amicitiam externis actibus simulare, & contrarium gerere in mente, clandestinisque actibus machinari, inquit Lud: de Penna in *l. fin. C. de Delatoribus*. Unde, Tribunalium praxi allegata, verum proditorem ex eo, quod, nullam praecedente inimicitiam, offendat, aliquem indicari, *cit.* Decianus *Lib. 7. cap. 3. n. 10.* & ab eo, qui sine diffidatione occidit illum, qui de se confidebat, homicidium proditoris perpetratum cense-ri, cum Joan. Andr. asserit Baldus *Fedor. Lib. 1. cap. 5. n. 16.* & *Lib. 4. Consil. 361. n. 3.* quod loco Proditionis tres species statuit. Unam, quam proditor Princeps & Respublica: alteram, quam Socius vel amicus: tertiam; quam is, qui in fidem receptus est, occidendo vel vulnerando proditor: ad quas species casus Proditionum, utroque Jure proditorum, omnes reduci facile posse, existimat *cit.* Farinac. q. 18. n. 76. Consonat Clarus §. *Homicidium, n. 10.* homicidium Proditorium aperte distinguens ab eo, quod ex solis insidiis committitur: & hoc quidem ab illo, qui occidendi animo positus in loco, qui ab alio praevideri non potest, improvise advenientem aggreditur & interficit, n. 9. illud autem n. 10. committi asserens ab eo, qui veniens cum aliquo, tanquam socio itineris, nullam praecedente rixam percutit: vel, dum sedet in mensa, aut ei se amicum esse fingit, eum a tergo occidit. Addit Clarus, dictam Bartoli doctrinam ab omnibus

eo posterioribus receptam: eamque ob causam Baiardus in *Adst. ad Clarrum Scit. n. 25.* disertè affirmat, nunquam a se visam inquisitionem de Proditione formari adversus eum, qui inimicum suum etiam retro & per insidias occidit. Eandem inter *Proditionem & Insidias* distinctionem comprobant Lipsius *Lib. 4. Polit. cap. 10.* Beylinck *Theatr. Vite hum. V. Insidiae, & V. Proditio*, & alii, duo haec crimina explicantes seorsim, & diversis exemplis ex sacra prophanaque Historia depromptis, illustrantes.

Quare leve & vix dignum mentione est, pro nova contra veterem veramque Proditoriae necis acceptionem ex n. 110. relatorum JCT. cum phrasibus & auctoritate petiti argumentum; quia his, sive numerus sive nomina aestimantur, ipsorum Adversariorum confessione potiores sunt, qui homicidium Proditorium explicant cum Bartolo: cui contraria RR. ejus explicatio acceptioque Gregorianae Constitutionis tempore inusitata & vix nota fuit; cum ejus author fuisse perhibeatur ab Adversariis primo loco relatus Covarruvias. Menochius autem & Decianus, quos pro se adducunt, ipsis aperte adversentur. Ille quidem de *Arbitr. casu 361. n. 24. pr.* & in *fine n. 30.* ad Proditionem praeter insidias exigens, *Ut nulla inimicitia vel rixa praecesserit, vel si aliquando praecessit, sit antiqua*, id est, cum tempore antiquata. Iste vero *Lib. 7. cap. 29. n. 19. pr.* & n. 24. pariter exigendum. *Ut quis inquit, proditor dicatur, oportet, ut vel fidem frangat, vel simulatione (amicitiae) insidietur, simulans unum facere, cum aliud habeat in corde &c.* & pro se Bartolum allegat. Non magis adversae parti favet Farinacius; cum, ne Constitutioni Gregorianae adversaretur, cecinerit palinodiam, & doctrinam suam q. 18. n. 28. Covarruviae acceptioni conformatam, reformarit

- formârit in *Append. cap. 9. num. 143.*
128. Atque hanc Proditorii homicidii explicationem comprobant Interpp. & DD. ceteri plerique, ultro fatentibus Adversariis; ut longum eorum catalogum atextere supervacaneum: & id solummodo ostendendum sit, eos Bartolum non, ut avem aves quâdam, & oves ovem prærentem solent: sed divini humanique Juris ductum & veram nominis significationem secutos: quòd difficile non est, cum ea conformis sit
129. Imprimis Etymologiæ & primæ vocis significationis; *Prodere* enim, secundum Servium sic dicitur à *Porro dare*, five *Procul à se abicere*: estque lædere aut infidari, non quomodocunque, sed simulatione amicitia, societatis, officii aut aliquò necessitudinis nomine, secundum Jul. Cæsarem *Lib. 1. de Bello Civili* & M. T. Ciceronem *Orat. 3. in Verrem* apud Brunum *Lib. 3. de Seditiosis cap. 4. n. 3.* Unde ab eodem Oratore Prodi dicuntur Patria, *Lib. 3. de Finibus*, Republicæ & Amicitia, *Lib. 4. Acad. Conjunx Orat. 6. in Verrem*, Amici ad *Q. Fratv. Conscii Lib. 2. Tuscul. Q. Q.* Et à Salustio in *Catilinam Fides*; Parentes à *Lucretio Lib. 3.* Socii ab *Ovidio Lib. 13. Metamorph.* Exercitus à duce suo, à *Quintil. Lib. 7. cap. 2.* Hospes, à *Livio Histor. Rom. decad. 3. lib. 5. cap. 16. ii.* qui cum aliquo militant, à *Tacito Lib. 2. &c.* ut mirum omnino sit, quâ fiducia ab optimorum Latinæ Linguae Scriptorum monumentis in causæ suæ patrociniū aliquid Adversarii deprimant, cum, ut n. 115. vidimus, de antiquissimæ vocis significatione recens ipsorum Opinio iisdem locis & exemplis, quibus eam firmant, luculenter convellatur.
130. Deinde Sacris paginis: quibus Proditionis crimen simulatione amicitia, five simili figmentò committi, patet; cum Judam, Proditorum omnium pessimum

& exemplar, non aliter repræsentent; de eo enim prophetice conquerens Plaltes Regius; *Homo inquit pacis mea, in quo sperabam, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem*, *Plalm. 40. v. 10. & Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique &c. tu verò homo unanimitas, dux meus & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos &c.* subintellige, *Insurrexisti in me, Plalm. 54. v. 14.* quibus textibus à Regio Vate Judam Proditorem notatum SS. PP. constans sententia est apud Thomam le Blanck in *Plalm. 40. à n. 27. & Plalm. 54. à n. 6.* & veræ Proditionis naturam explicari, tradunt S. Antoninus *Summa p. 2. cap. 22.* & Gerlon *p. 2. Serm. de Cena Domini*, ubi eam definiens ait, Proditio est fraudulenta læsio alicujus sub amicitia vel officii simulatione: eaque contineri ait duplicem iniquitatem; quia est odium & simulatio; & propterea Proditorem vocat *Familiarem inimicum*, qui simulat officium & avertit detrimentum.

Demum Juri utrique: Ecclesiastico 131. *can. Clericus qui 3. dist. 46.* ubi relatum Concilium Carthaginense IV. Proditionem conjungit Adulationi; quòd huic simillima sit, & Proditor adulatoris in modum ei, cui insidias struit, blandiatur, secundum *Glossam in can. cit. V. Proditionibus* & *Turrecrematam ibid. n. 5.* pro exemplo Proditoris, factò perditis, statuentes eum, qui malitiose circumvenit alium & callide seducit, ut in salutis periculum trahat. *Imperiali l. Cujusque 4. ff. ad L. Jul. Majest.* quâ illius læsæ reus & exercitus Romani Proditor habetur, cujus tanquam ducis, commilitonis, socii, amici, & propterea non suspecti, dolò malò ille in insidias est deductus: *l. Omne 6. §. 4. l. Proditores 7. ff. de Re milit. & l. fin. C. Quæ res export. non deb.* Quibus exploratores, qui à nobis, inter quos tanquam

tanquam socii & commilitones versabantur, ad hostes transeuntes, iis secreta nuntiant, Proditores; & his proximi dicuntur, qui eos armis instruunt, *l. Servum 6. C. de Delatoribus*, ubi servus, qui dominum suum defert, gravissimis Proditorum pœnis subicitur, utique tanquam simulator fidelitatis, quam illi, tanquam domesticus, debebat & callidè simulabat; ut, sicut Proditoribus ceteris, sic ipsi quoque congruat illud, *Inimici hominis domestici ejus*, quod ex Michæ cap. 7. & Matth. cap. 10. Adversarii allegant.

132. Cæterum non immeritò quis miretur, n. 110. non obscurè se prodentem auctoritatis Clementis VIII. quasi hac in re sibi non constantis, depressionem, partim; quia Marii Itali de istius Papæ sensu contrario testimonium falsitatis luculenter convincitur; cum fide multò dignius sit testimonium Farinacii, qui eo tempore Fiscalis Romanus super factò illo Clementem informavit, & hunc super præfenti Juris articulo vivæ vocis Oraculò pronuntiantem audivit, ut ipse perhibet in *Append. de Immunit. cap. 9. n. 143.* partim verò; quia teste Sperello *Decis. 175. n. 68.* cum Clemente VIII. qui tertio post Gregorium XIV. mense sedere cepit, idem sensit Paulus V. qui etiam ipse tertio post Clementem mense sedere cepit: eorumque sensum tenuisse Successores cæteros, satis superque docent tot in eandem sententiam conspirantes, & ipsi plerumque consensu editæ SS. Congreg. declarationes.

133. Minus quàm hoc assequor, quâ ratione, quòve sensu ex *l. Licet 12. ff. de Offic. Præsid.* in hujusmodi casibus, non quid *Roma*, à Papa causam Ecclesiasticam decidente, fiat: sed, quid fieri debeat, *speciandum*, in rem præsentem asseratur; cum enim ex una, Romanus Pontifex Canonum Ecclesiasticorum conditor, *can. Sunt*

quidam, 25. q. 1. c. 1. c. Ecclesia 10. de Constit. & c. Significasti 4. de Elect. omniumque, ad Ecclesiæ fortè quomodocunque pertinentium causarū supremus iudex sit, *can. Si Papa 6. dist. 40. can. Pater 10. can. Nemo 13. q. 3. & c.* ut cum ceteris Orthodoxis procul dubiò etiam pars adversa agnoscat: ex altera verò parte, *Unde Jus prodit, interpretatio quoque procedat, c. Inter alias 31. de Sent. Excom. & c.* Sicut ille solus legum Civilium esse debet interpretes, qui eis Jus & auctoritatem imperitur: ita ille solus habeat jus interpretandi Canones, qui habet potestatem condendi eos, textus est § *Ex his omnibus, post can. Sicut 11. q. 1. Glossa in c. Cum venissent 12. V. Judicari, de Judiciis & ibi Innocent. V. Per alios, Panormit. n. 3. & Decius n. 3.* Cum, inquam, hæc ita sint, 134. à Papa publicatæ ejus, de qua agimus, Constitutionis interpres optimus utique ipse Papa est: proindeque ipsius Apostolicis tam judiciis quàm rescriptis standi: eaque saltem, cum Canonis seu Constitutionis mentionem faciunt, & quis eorum sensus sit, exprimunt, legis instar custodienda erunt, *arg. c. Cum venissent cit. & c. In causis 9. de Sent. & re judic. Si enim, cum Imperialis Majestas causam cognitionaliter examinavit & sententiam dixit, omnes omnino iudices, qui sub imperio sunt, sciunt, hanc esse legem non solum illi cause, pro qua producta est, sed & omnibus similibus, tenor est l. Si Imperialis 20. pr. C. de LL. ad inferiorum quoque Prælatorum & iudicum institutionem pertinebit, & in similibus causis Canonica sanctionis instar observandum erit iudicium & rescriptum Apostolicum de inimici cæde, ex insidiis & à tergo perpetrata, præviâ accuratâ cognitione emanatum, saltem id, quò, ut *suprà n. 112.* recitatò Brevi Clementis VIII. *Illius reos omnes, secundum Constitutionis Gregorianæ Jus nominatum**

vissimum, Ecclesiastica immunitate gaudere & frui debere, est expressum: quodque tot uniformibus SS. Congregat. declarationibus receptum est, per ea, quæ arg. c. In causis & l. Si Imperialis cit. cum Panormit. in c. cit. n. 4. Felino n. 3. & aliis, à Barbofa in c. cit. n. 3. relatis, tradit Menoch. Lib. 1. de Presumpt. q. 1. n. 27.

Ex Proditorii homicidii veteri veraque, & Gregorianæ Constitutioni, ejus reis Ecclesiasticæ immunitatis suffragium deneganti, conformatâ explicatione pro praxi

135. Inferitur primò, immunitatis illius præsidio non gaudere, qui parentem, conjugem, dominum, familiarem, contubernalem commilitonem, socium mensæ vel itineris &c. nullâ inter eos præcedente rixâ vel inimicitia; atque idcirco nullam metuendi causam habentes, deliberatè occidit; quia verè Proditor est, quomodocunque id faciat, ferrò aut venenò, prout à S. Congreg. Card. Trident. Interpp. declaratum testis est Del bene de Immunit. cap. 16. dub. 20. f. & n. 2.

136. Inferitur secundo, eòdem præsidio non defendi, qui inimicum in speciem seriò reconciliatum, rancore autem in animo remanente, aut postea redeunte, occidit, saltem si eum exterius non manifestavit, & alter facilè rediturum rationabiliter non potuit suspicari; quia amicitia inflaurata & reconciliationis specie deceptum, sibi que præcavendi causam non habentem; ac proinde proditorie interfecit, Farinac. Lib. 2. Consil. 168. n. 75.

137. Inferitur tertio, eòdem privatum, qui proximum suum necat venenò: quod, licet frequentissimò DD. calculò receptum & à S. Congreg. Concilii 3. Decemb. 1632. declaratum, testis sit Pignatell. Tom. 9. Consule. 37. n. 13. locus tamen imò opus est distinctione inter duos calus. Unum, quò venenò dilutam potionem præscribit

Medicus, parat Pharmacopæus, vel emplastrum eò infectum adhibet Chirurgus, eòve modò hospes, conviva, domesticus vel amicus alius, vel sub amicitia, benevolentia, officii specie inimicus necatur. Alter, quò hostis aliusque inimicus armis, toxicò imbutis, veste vel alimentis, venenò infectis, interficitur; cùm enim venenò occidenti Ecclesiasticæ immunitatis suffragium denegetur ratione Prodicionis: istâ autem illata necis reus non fit, qui nec amici, neque sub amicitia specie inimici vitæ insidiatus est Pignatellus cit. Consule. 18. priori: non etiam posteriori casu Ecclesiasticæ immunitatis suffragium venefico est ademptum. Unde hòc casu ad Ecclesiam confugientis venefici extractionem non statim decernendam: & saltem, cùm de Prodicionis qualitate ex circumstantiis non constat, Papam consulendum, rectè monet Farinacius Appendic. de Immunit. cap. 9. n. 142.

Inferunt quartò Riccius in Praxi p. 138, 2. Decis. 209. & Curtell. de Immunit. Lib. 1. q. 24. & alii, Immunitate non gaudere occisores Clericorū & Regularium, cùm; quòd tales incurrant excommunicationem Can. Si quis suadente 17. q. 4. tum verò; quòd, saltem si in sacris constitutos & Sacerdotes præsertim interficiant, Parricidæ sint, arg. can. Quis dubitet 9. dist. 97. ubi Sacerdotes Christi fidelium non solum magistri, sed patres quoque (adeoque eorum interfectores) Parricidæ appellantur: Parricidas autem ex asylo sacro excludi, paulò ante sit insinuat. Verùm, quia ex una, hujusmodi occisores Parricidæ proprie non sunt, ut probè advertit Delbene cap. 16. cit. dub. 24. f. 21. n. 4. atque insuper sola qualitas Parricidii, Præsertim in rixa, aut præcedente inimicitia perpetrati, ex asylo excludendi vim non habet, Barbofa Lib. 2. Jur. Eccles. cap. 3. n. 95. Clericorum aut Regularium alicujus

alicujus occifori ad Ecclefias perfugium non denegari, cum Giurba *Confil.* 70. n. 9. rectè docent *citt.* Farinac. *cap.* 7. n. 14. & Del bene *f.* 21. n. 1. quòd eorum cædes Proditoria propriè non fit: in pœnalibus autem, & præfertim in privatione immunitatis, canonum, legùmque verba strictè & propriè fint accipienda, *arg. Reg. Odiæ* 15. in 6.

139. Infertur quintò à Remigio de Gony de *Immunit. fallent.* 14. immunitate Ecclefistica privati procurantes abortum foëtus animati: quibus Farinacius *cit.* *Append. cap.* 9. n. 139. addit matres, quæ à natura fibi inditi amoris in proprias proles oblitæ partus suos exponunt, aut aliò modò occidunt; quòd in abortùs procuracione & infantis expositione interveniat malitia Proditoris; cùm foëtus & infans impiæ matris & scelesti patris infidias nec prævidere valeat, nec præcavere. Contrarium tamen verifimiliùs defendunt Fran. Leo *Theſaur. Fori Ecclef.* p. 1. *cap.* 13. n. 25. & Bonacina *diſp.* 3. q. 7. de *Immunit.* p. 6. §. 3. n. 8. quòd ejusmodi homicidium, etſi non ſolùm ab omni humanitate, ſed à ferarum etiam belluarum indole fit alienum, Proditorium tamen propriè & strictè non fit; cum Proditio propriè dicta non cadat in personam infantis; quippe quæ, tanquam rationis uſu deſtituta, ſicut deſipere, ſic etiam alterius, aliud verbis, aliud animò gerentis, fidem ſequi & decipi non poſſit.

140. Infertur ſextò, Ecclefistica immunitate defendi, qui corrivalem, competitorum, æmulum caſu occurrentem repente aggreditur, aut ex infidiis occupatum necat; quòd in caſu obvii præmeditatio: in corrivalis aut alterius æmuli cæde, ex infidiis facta, amicitia, & illius ſpecies, & ad Proditoria necis conſtitutionem neceſſaria qualitas, fere de-

ſideretur.

Infertur ſeptimò, ejusdem immunitatis ſuffragiò gaudere, qui inimicum in propria ipſius domo, aut in ſuam alicujus debiti exigendi vel negotii tranſigendi cauſa venientem, etiam inermem atque incautum aggreditur & occidit; quia talis cædes, etſi ſæpe præmeditatum, propriè tamen & strictè Proditorium homicidium non eſt, hòc ipſò; quòd ſub amicitia vel reconciliationis ſpecie non fit perpetratum, ut præter alios noviffimè ſenſit Card. de Luca *Theatr. V. & I. de Immunit. diſc.* 9. n. 8. ubi quendam bonorum adminiſtrotorem, quò ſuum in adminiſtratione ſucceſſorem, rationum exigendarum cauſa ædes ſuas frequentantem, clam occiderat, à Proditoria necis perpetrata crimine abſolvit; & propterea, ex Eccleſia, ad quàm confugerat, extrahi invitum non poſſe, reſolvit.

Infertur octavò, ejusdem præſidium 142. non ademptum ei, qui quemcunq; etiam contubernalem, amicum, conſanguineum, commilitonem, ſocium occidit in rixa ſubitò coorta, vel injuriâ, verbò aut factò illatâ, ad iracundiam commotus; quòd tale homicidium non fit præmeditatum: id autem, quòd præmeditatum & deliberatum non eſt, nec Proditorium fit; cùm iſtud præviæ deliberationis qualitatem involvat ac ſupponat, *citt.* Farinac. q. 18. n. 73. & Pignatell. *Tom. 2. Conſult.* 39. n. 17.

Infertur nonò, eòdem non privatum, qui alterum provocatum occidit in duello; quia nimis clarum eſt; quòd id non faciat proditorie, Farinac. *cit. cap.* 7. n. 171. Contrarium tamen ſenſit Barbosa *cap.* 3. *cit. n.* 101. eâ ductus ratione; quòd duellantes incurrant excommunicationem & Ecclefistica ſepulturæ privationem, ex decreto S. Synodi Trident.

X ;

Seſſ. 25.

Sess. 25. cap. 19. de Reformat. sed ratio-
nis istius exigua vis est; quia excommu-
nicatos quoque Immunitatis suffragio de-
fendi, patet ex dictis *Lib. 3. tit. 49. n. 78.*
& istius ademptionem non infert pri-
vatio sacra sepultura, Ambrosin. *de Im-
munit. cap. 8. n. 12. & cit.* Del bene *dub.*
20. f. 6. n. 2.

144. Infertur decimò à Diana *p. 4. tract.*
1. resol. 46. eòdem defendi, qui quo-
modocunque occidit infidelem; quòd hic
non sit proximus noster; cùm sit extra
Ecclesiam: & nobiscum non communi-
cet in Fide ac Sacramentis. Sed ratio hæc
nimium probat; cùm ex ea pronum sit
inferre, eòdem defendi, qui sub amicitia
specie occidit hæreticum, vel alium
peccatorem; quia iste in Gratia & Cha-
ritate: ille insuper nobis non communi-
cat in Fide. Quare meliùs Farinac. *cap.*
8. n. 120. cuiuscunque hominis etiam in-
fidelis cæde, amicitia specie illatâ, Im-
munitatis præsidium amitti docet; quòd
etiam infidelis proximus noster sit; cùm
eamdem nobiscum naturam participet; i-
deoque præceptum de proximo, sicut
nos ipsos diligendo, ad eum quoque se
extendat, Palao *Tract. 11. disp. unic. p.*
9. n. 31.
145. Infertur undecimo, eadem gaude-
re, qui proximum proditoriè vulnerat,
eique necandi animò venenum præbet, si
mors non sequatur, Farinac. *cit. cap. 9.*
n. 145. quia Constitutio Gregoriana, uti
& *c. 1. hic* utuntur verbò *Occiderit*, quod
est temporis præteriti perfecti, & deno-
tat actum perfectum & consummatum,
l. 1. §. 1. ff. Quod quisque jur. in ale. Sc.
Gellius *Lib. 7. Noct. Attic. cap. 17.* &
Baldus *in l. Damni 18. §. Sabini 11. ff.*
de Damno infecti.
146. Infertur duodecimò à Diana *p. 6.*
tract. 1. resol. 12. & cit. Del bene *dub.*
20. n. 8. eòdem gaudere, qui aliquem dedu-

cit ad locum, in quo eum ab alio præ-
vider occidendum; quòd, licet Prodi-
toriè, tamen non physice, sed moraliter
duntaxat occidat: *Constitutio* autem &
c. 1. cit. de nece physice, sive propria a-
ctione illatâ, sint exaudienda. Contra-
rium tamen æquè probabiliter sustinet
Peregrin. *de Immunit. cap. 7. n. 9.*

ARTICULUS X.

De Crimine Assas-
sinii.

SUMMARIUM.

147. *Assassini olim soli Infideles:*
148. *Hodie etiam sunt Fideles pretiò*
conducti,
149. *Vel aliquem conducentes ad oc-*
cidendum Christianum, sunt.
150. *Eorum crimina atrocissimum,*
151. *Pænæque Ecclesiastica gravissimæ,*
sunt:
152. *Privatiòque Ecclesiastica Immu-*
nitatis in eos,
153. *Eòsque recipientes, defendentes vel*
occultantes constituta.
154. *In foro etiam Seculari variè pu-*
niuntur.
155. *Immunitate gaudet solâ spe pretiò*
occidens,
156. *Eòque etiam acceptò, si mors non*
sequatur.
157. *Hic tamen verius in asylo tutus*
non est.
158. *Assassinium pretium modicum;*
159. *Et promissio incerta & generalis*
inducit:
160. *Non tamen facta ad occidendum*
Paganum vel Judeum,
161. *Aut ad Christianum solùm vulne-*
randum, deformandum &c.
Assassini